

Regeringens proposition

1981/82:86

om godkännande av en nordisk överenskommelse om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet, m.m.;

beslutad den 3 december 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARIN AHRLAND

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en den 25 augusti 1981 undertecknad överenskommelse mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet. Genom överenskommelsen regleras villkoren för en fri nordisk arbetsmarknad för 17 yrkesgrupper tillhörande hälso- och sjukvårdspersonalen samt för veterinärer.

I anslutning härtill föreslås att samtliga bestämmelser som gäller rätten för hälso- och sjukvårdspersonal med utländsk utbildning att här i landet utöva sådana yrken inom hälso- och sjukvården för vilka det gäller särskilda behörighetsregler förs samman i en särskild författning.

I Förslag till

Lag med bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om legitimation eller annan behörighet för hälso- och sjukvårdspersonal med utländsk utbildning

Härigenom föreskrivs följande.

Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om kraven för att den som utomlands genomgått utbildning skall få legitimation eller annan behörighet här i landet för yrke inom hälso- och sjukvården.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1960:408) om behörighet att utöva läkaryrket

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1960:408) om behörighet att utöva läkaryrket skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

2 § andra stycket

Den som inom riket avlagt läkar-examen och fullgjort av regeringen föreskriven praktisk utbildning (allmäntjänstgöring), så ock den som utom riket avlagt läkar-examen och härstädes genomgått av regeringen föreskriven efterutbildning skall på ansökan erhålla legitimation såsom läkare, om ej sådana omständigheter föreligga som enligt vad i denna lag sägs kunna föranleda att legitimation återkallas.

Den som har avlagt läkar-examen och fullgjort av regeringen föreskriven praktisk utbildning (allmäntjänstgöring) skall på ansökan få legitimation som läkare, om inte sådana omständigheter föreligger att legitimationen enligt 15 § lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl. skulle ha återkallats om sökanden varit legitimerad.

2 § första stycket

Legitimation såsom läkare meddelas av socialstyrelsen.

Ansökan om legitimation görs hos socialstyrelsen, som i varje enskilt fall prövar om sökanden uppfyller kraven för legitimation. Bifaller socialstyrelsen ansökan, skall styrelsen utfärda bevis om legitimation för sökanden.

Äger utomlands examinerad läkare framstående skicklighet och särskild klinisk erfarenhet, må regeringen medgiva, att legitimation såsom läkare meddelas honom utan att han genomgått efterutbildning som avses i andra stycket.

Om legitimation som läkare av den som har utländsk utbildning finns särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1975:682.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1963:251) om behörighet att utöva tandläkaryrket

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1963:251) om behörighet att utöva tandläkaryrket skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

3 § andra stycket

Den som inom riket avlagt tandläkarexamen, så ock den som utom riket avlagt tandläkarexamen och härstädes genomgått av regeringen föreskriven efterutbildning skall på ansökan erhålla legitimation såsom tandläkare, om ej sådana omständigheter föreligga som enligt vad i denna lag sägs kunna föranleda att legitimation återkallas.

Den som har avlagt tandläkarexamen skall på ansökan få legitimation som tandläkare, om inte sådana omständigheter föreligger att legitimationen enligt 15 § lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl. skulle ha återkallats om sökanden varit legitimerad.

3 § första stycket

Legitimation såsom tandläkare meddelas av socialstyrelsen.

Ansökan om legitimation görs hos socialstyrelsen, som i varje enskilt fall prövar om sökanden uppfyller kraven för legitimation. Bifaller socialstyrelsen ansökan, skall styrelsen utfärda bevis om legitimation för sökanden.

Äger utomlands examinerad tandläkare framstående skicklighet och särskild erfarenhet inom tandläkaryrket, må regeringen medgiva, att legitimation såsom tandläkare meddelas honom utan att han genomgått efterutbildning, som avses i andra stycket.

Om legitimation som tandläkare av den som har utländsk utbildning finns särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1975:683.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m. m.

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m. m. skall ha nedan angiven lydelse.

Nuvarande lydelse

Har legitimerad veterinär visat grov oskicklighet vid utövning av veterinäryrket eller eljest visat sig uppenbart olämplig som veterinär utan att det föreligger sådant fall som avses i 3 §, återkallar lantbruksstyrelsen hans legitimation.

Föreslagen lydelse

4 §¹

Har en legitimerad veterinär visat grov oskicklighet vid utövning av veterinäryrket eller eljest visat sig uppenbart olämplig som veterinär utan att det föreligger sådant fall som avses i 3 §, får lantbruksstyrelsen återkalla hans legitimation.

Om en veterinär, som har fått legitimation här i landet på grund av auktorisation i ett annat nordiskt land förlorar denna auktorisation, skall lantbruksstyrelsen återkalla legitimationen.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1971:1116.

1* Riksdagen 1981/82, I saml. Nr 86

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-12-03

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Wikström, Friggebo, Dahlgren, Söder, Johansson, Wirtén, Andersson, Boo, Petri, Eliasson, Gustafsson, Ahrland, Molin

Föredragande: statsrådet Ahrland

Proposition om godkännande av en nordisk överenskommelse om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet, m.m.

1 Bakgrund

År 1954 träffade Danmark, Finland, Norge och Sverige en överenskommelse om gemensam arbetsmarknad som bl.a. innebär att arbetstillstånd inte krävs av medborgare i någon av staterna för att arbeta i annat nordiskt land. Överenskommelsen avlägsnar dock inte de hinder för rörligheten som följer av att det för vissa yrkesgrupper finns bestämmelser om auktorisation eller andra behörighetskrav i de olika länderna. Föreskrifter om auktorisation förekommer i särskilt stor utsträckning beträffande yrken inom hälso- och sjukvården och inte alltid för samma yrkesgrupp i alla länderna. Åtskilliga yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården har därför inte kunnat utnyttja de förmåner som 1954 års överenskommelse erbjuder.

Under 1960- och 1970-talen har särskilda överenskommelser om fri arbetsmarknad träffats för fem yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården med rättslig reglering av yrket, nämligen läkare, tandläkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster och apotekare.

För övriga yrkesgrupper med rättslig reglering av yrket har hittills saknats sådana överenskommelser.

Vid överläggningar mellan social- och hälsovårdsministrarna och Nordiska rådets social- och miljöutskott år 1976 rädde enighet om att arbetsmarknadsfrågorna hörde till de sakområden som borde prioriteras och att en allsidig utredning borde företas i dessa frågor.

Nordiska socialpolitiska kommittén tillsatte i maj 1976 en arbetsgrupp för att göra en granskning av gällande och planerade arbetsmarknadsöverenskommelser för grupper inom hälso- och sjukvården och för att gå igenom de problem som gällde för yrkesgrupper inom denna sektor, för vilka överenskommelser ännu inte hade kommit till stånd. De praktiska möjligheterna att införa fri arbetsmarknad även för grupper där legitimation endast krävdes i några av länderna borde också prövas.

Arbetsgruppen lade våren 1980 fram förslag till en överenskommelse om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss personal inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet. Förslaget har under år 1980 remissbehandlats i de berörda länderna.

I Sverige har remissyttranden avgivits av socialstyrelsen, nämnden för läkares vidareutbildning, universitets- och högskoleämbetet, skolöverstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, statens invandrarverk, lantbruksstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet, landstingsförbundet, Svenska kommunförbundet, landstingskommunerna i Stockholms, Örebro, Malmöhus och Västerbottens län, Göteborgs och Malmö kommuner, Apoteksbolaget AB, Svenska hälso- och sjukvårdens tjänstemannaförbund, Sveriges läkarförbund, Sveriges farmaceutförbund, Sveriges veterinärförbund, Sveriges legitimerade sjukgymnasters riksförbund, Svensk sjuksköterskeförening, Svenska barnmorskeförbundet, Svenska laboratorieassistentföreningen, Medicinsk tekniska assistentföreningen, Sveriges tandhygienistförening och Sveriges foterapeuters riksförbund.

Förslaget har därefter, med den överarbetning som bl.a. föranletts av remissbehandlingen, lagts till grund för ett ministerrådsförslag till Nordiska rådets 29:e session i Köpenhamn om en överenskommelse mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet m.m.

Nordiska rådets social- och miljöutskott tillstyrkte enhälligt förslaget. Nordiska rådet har därefter, den 5 mars 1981, rekommenderat regeringarna att, med beaktande av de synpunkter som framförts av rådet, snarast ingå en överenskommelse i enlighet med det framlagda ministerrådsförslaget. Överenskommelsen har undertecknats av social- och hälsovårdsministrarna på de olika regeringarnas vägnar den 25 augusti 1981.

Islands hälsovårdsminister har vid samma tillfälle undertecknat en förklaring om att överenskommelsen för Islands del skall ersätta tidigare överenskommelser gällande läkare och apotekare så snart den trätt i kraft och blivit tillämplig beträffande dessa båda yrkesgrupper.

Överenskommelsen skall ratificeras och träder i kraft när samtliga stater har deponerat sina ratifikationsinstrument hos det svenska utrikesdepartementet.

2 Överenskommelsens utformning och innehåll

Jag vill här lämna en översiktlig beskrivning av överenskommelsens innehåll. Överenskommelsen bör fogas till protokollet till detta ärende som *bilaga 1*. Jag hänvisar till arbetsgruppens förslag i Nordisk utredningsserie A 1979:24 och ministerrådets förslag till Nordiska rådet (B 35/s) när det gäller en närmare redogörelse för överenskommelsens innehåll.

Överenskommelsen har träffats mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge. Island omfattas inte men kan ansluta sig till den beträffande en eller flera yrkesgrupper. Överenskommelsen avser 18 grupper av yrkesutövare inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet. Bland hälso- och sjukvårdspersonalen omfattas följande grupper: läkare, tandläkare, sjuksköterskor, apotekare, sjukgymnaster, arbetsterapeuter, barnmorskor, distriktssköterskor, optiker, psykologer, receptarier, röntgenassistenter, skötare i psykiatrisk vård, tandhygienister, tandsköterskor, tandtekniker och undersköterskor. Inom veterinärväsendet omfattas veterinärerna av överenskommelsen. För samtliga dessa yrkesgrupper finns bestämmelser om legitimation eller annan rättslig reglering av yrket i minst två av länderna.

Överenskommelsen avses ersätta nu gällande särskilda överenskommelser för läkare, tandläkare, apotekare, sjuksköterskor och sjukgymnaster. Den är tillämplig på yrkesutövare som tillhör någon av de 18 yrkesgrupperna och som är medborgare i något av de fördragslutande länderna eller Island. Den innebär att den som har legitimation eller annan behörighet att utöva yrket i ett land har rätt att få behörighet även i de övriga länder som har rättslig reglering för samma yrke. För yrkesutövare från ett land som saknar rättslig reglering av yrket anges i överenskommelsen vilken utbildning som godtas att ligga till grund för legitimation eller annan behörighet i de andra länderna. Överenskommelsen är utformad så, att den inte behöver ändras om något av länderna efter ikraftträdandet inför bestämmelser om legitimation för en yrkesgrupp som omfattas av denna. Konstruktionen är vidare sådan, att den kan träda i kraft för varje enskild yrkesgrupp så snart som de länder som har rättslig reglering av yrkesgruppen anmält att de önskar tillämpa överenskommelsen på yrkesgruppen. För samtliga yrkesgrupper gäller att länderna får kräva nödvändiga kunskaper i lagar och administrativa föreskrifter av betydelse för yrkesutövningen i landet. Danmark, Norge och Sverige får kräva tillfredsställande kunskaper i danska, norska eller svenska språket. Finland och Island ges rätt att kräva motsvarande kunskaper i finska resp. isländska. För vissa yrkesgrupper ges länderna rätt att för godkännande ställa särskilda krav bl.a. på praktisk tjänstgöring. Överenskommelsen innehåller bestämmelser av allmän natur om förfarandet vid sökande av legitimation och om återkallande av sådan. Den innehåller vidare vissa rekommendationer om likställighet i fråga om rätt att söka och få anställning och att komma i åtnjutande av lön och pension, m.m.

3 Föredragandens överväganden

Innan jag tar upp själva överenskommelsen, vill jag helt kort nämna något om de regler som i vårt land finns beträffande legitimation och annan behörighet för att utöva yrke inom hälso- och sjukvården.

I högskolelagstiftningen och även annan skollagstiftning finns föreskrifter om utbildningen för olika yrkesgrupper av hälso- och sjukvårdspersonal, t.ex. läkare, tandläkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter och optiker. Härutöver finns författningar med föreskrifter om behörighet för att utöva vissa yrken. Bland sådana författningar kan nämnas lagen (1960:408) om behörighet att utöva läkaryrket, lagen (1963:251) om behörighet att utöva tandläkaryrket, reglementet (1957:656) för sjuksköterskor, kungörelsen (1937:864) om legitimation av sjukgymnaster, reglementet (1955:592) för barnmorskor, kungörelsen (1963:456) om legitimation av glasögonoptiker och förordningen (1978:341) om legitimation av psykologer. För veterinärer finns bestämmelser om behörighet i lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m.m. I vissa av de nämnda författningarna finns särskilda bestämmelser om vad som gäller för personal med utländsk utbildning. I andra fall finns särskilda regler för såväl personal med nordisk utbildning som för personal med annan utländsk utbildning.

Sedan hösten 1980 pågår arbete inom 1981 års behörighetskommitté (S 1980:11) med att göra en allmän översyn av bestämmelserna om legitimation och annan behörighet på hälso- och sjukvårdens område.

I kommitténs uppdrag ligger att pröva både vilket behov som finns av sådana bestämmelser och för vilka grupper bestämmelser i så fall skall gälla. Kommittén bör också överväga formerna för meddelande av legitimation. Utredningen syftar till att åstadkomma administrativa förenklingar av systemet utan att kraven på säkerhet och information till allmänheten åsidosätts.

1954 års överenskommelse om gemensam nordisk arbetsmarknad är en av hörnpelarna i det nordiska samarbetet. Som jag tidigare framhållit har den gemensamma arbetsmarknaden inte kunnat utnyttjas av den hälso- och sjukvårdspersonal som i sitt yrke är underkastad formella kvalifikationskrav. För att undanröja sådana hinder för en fri arbetsmarknad har under 1960- och 1970-talen särskilda avtal träffats för fem yrkesgrupper, nämligen läkare, tandläkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster och apotekare. Den nu under-tecknade överenskommelsen om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet avses ersätta nämnda särskilda avtal. Överenskommelsen omfattar ytterligare 13 yrkesgrupper med rättslig reglering av yrket, för vilka utbildningen bedöms vara så likvärdig i de nordiska länderna att förutsättningar för ett ömsesidigt godkännande föreligger. De ytterligare 13 yrkesgrupperna är arbetsterapeuter, barnmorskor, distriktssköterskor, optiker, psykologer, receptarier, röntgenassistenter, skötare i psykiatrisk vård, tandhygienister, tandsköter-

skor, tandtekniker och undersköterskor samt en yrkesgrupp utanför hälso- och sjukvården, nämligen veterinärer.

Genom överenskommelsen skapas ett enhetligt regelsystem för samtliga de berörda 18 yrkesgrupperna. Det centrala i överenskommelsen är att den som tillhör någon av de nämnda yrkesgrupperna och som godkänts för yrkesutövning i ett nordiskt land i princip skall vara berättigad att utöva sitt yrke resp. söka och erhålla anställning i de andra fördragsslutande staterna och där få likvärdiga anställningsförmåner.

En grundläggande förutsättning för en gemensam arbetsmarknad för hälso- och sjukvårdspersonalen med de särskilda krav på utbildning som ställs på denna är, att utbildningens innehåll bedöms som likvärdig i länderna. Även utbildningens kapacitet är emellertid viktig för att det inte skall uppstå obalans vid tillämpningen av överenskommelsen. I dess ingress slås därför fast vikten av att länderna har tillräcklig utbildningskapacitet samt så enhetlig utbildning och lagstiftning som möjligt för de personalgrupper som omfattas av överenskommelsen.

Överenskommelsen är ett viktigt led i strävandena att ge alla medborgare i Norden möjlighet att fritt välja bostads- och sysselsättningsort. Den bör kunna leda till lättnader inte bara för den enskilde yrkesutövaren utan också kunna möjliggöra en administrativ förenkling för berörda myndigheter.

Nordiska rådets social- och miljöutskott har i sitt av Nordiska rådet godkända yttrande över ministerrädsförslaget bl.a. uttalat, att det är angeläget att överenskommelsen snarast ratificeras och att en nordisk samrådsgrupp får följa dess tillämpning och ge råd om eventuella ändringar och tillägg som kan visa sig påkallade. Mandat för en sådan uppföljningsgrupp har enligt vad jag erfarit nyligen utarbetats av nordiska socialpolitiska kommittén.

För att genomföra en svensk anslutning till den nordiska överenskommelsen krävs ändringar i bestämmelserna om legitimation och annan behörighet för den som utomlands genomgått utbildning. Dessa bestämmelser är för närvarande uppsplittrade på ett dussintal författningar. Bestämmelserna har dessutom i åtskilliga fall inte, som den nya regeringsformen förutsätter, meddelats i lag eller med stöd av bemyndigande i lag, utan gäller med stöd av övergångsbestämmelserna till regeringsformen.

Jag har därför funnit det ändamålsenligt att nu föra samman alla bestämmelser som reglerar behörigheten i Sverige för hälso- och sjukvårdspersonal med utländsk utbildning i en särskild författning. Det är lämpligt och praktiskt att regeringen meddelar dessa bestämmelser i en förordning. För detta krävs riksdagens bemyndigande i lag. Jag lägger fram förslag till en sådan lag. Vidare lägger jag fram förslag till följdändringar i lagen (1960:408) om behörighet att utöva läkaryrket och lagen (1963:251) om behörighet att utöva tandläkaryrket, som innebär att de nuvarande bestämmelserna i dessa lagar om legitimation av personal med utländsk utbildning utmönstras.

Eftersom veterinärer inte hänförs till hälso- och sjukvårdspersonal, bör motsvarande bestämmelser för denna yrkesgrupp, liksom hittills, finnas i den särskilda lagstiftningen för veterinärer. Jag föreslår emellertid ett tillägg i lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m.m. för att möjliggöra återkallelse av den svenska legitimationen i fall då den behörighet i annat nordiskt land som legat till grund för den svenska legitimationen återkallas.

Den nu undertecknade överenskommelsen träder i kraft när alla de föredragslutande staterna deponerat sina ratifikationsinstrument hos det svenska utrikesdepartementet. Denna tidpunkt kan f. n. inte anges. Jag föreslår därför, att regeringen får bestämma vid vilken tidpunkt de framlagda förslagen till lag om ändring i lagen (1960:408) om behörighet att utöva läkaryrket och till lag om ändring i lagen (1963:251) om behörighet att utöva tandläkaryrket skall träda i kraft.

De föreslagna bestämmelserna är av enkel beskaffenhet. Jag anser därför att lagrådets yttrande inte skall inhämtas.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

dels godkänna den undertecknade nordiska överenskommelsen om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet,

dels anta förslagen till

1. lag med bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om legitimation eller annan behörighet för hälso- och sjukvårdspersonal med utländsk utbildning,

2. lag om ändring i lagen (1960:408) om behörighet att utöva läkaryrket,

3. lag om ändring i lagen (1963:251) om behörighet att utöva tandläkaryrket,

4. lag om ändring i lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m.m.

Det under 4 angivna förslaget har upprättats i samråd med chefen för jordbruksdepartementet.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen anta de förslag som föredraganden lagt fram.

Bilaga 1

Överenskommelse mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet

Sverige, Danmark, Finland och Norge, nedan benämnda de fördragsslutande staterna,

som den 22 maj 1954 träffat överenskommelse om en gemensam nordisk arbetsmarknad.

som anser, att möjligheter till fri rörlighet mellan de nordiska staterna även för de personalgrupper inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet för vilka gäller särskilda nationella krav om godkännande, skulle vara till gagn för den medicinska och sociala utvecklingen i dessa stater.

som anser, att de olika staternas offentligt reglerade utbildning av dessa personalgrupper i de flesta fall är likvärdig, och

som vill eftersträva en tillräcklig utbildningskapacitet för nu nämnda personalgrupper i varje fördragsslutande stat samt en så enhetlig utbildning och lagstiftning som möjligt för dessa grupper.

har överenskommit om följande.

Tillämpningsområde

Artikel 1

Denna överenskommelse är tillämplig på yrkesutövare som *dels* är medborgare i fördragsslutande stat eller i Island och *dels* tillhör någon av nedannämnda yrkesgrupper:

		Yrkesgruppens benämning		
		i Danmark	i Finland	i Norge
1.	läkare	leger	lääkärit/läkare	leger
2.	tandläkare	tandläger	hammaslääkärit/tandläkare	tannleger
3.	sjuksköterskor	sygeplejersker	sairaanhoitajat/sjukskötare	sykepleiere
4.	apotekare	provisorer	proviisorit/provisorer	provisorer
5.	sjukgymnaster	fysioterapeuter	lääkintävoimistelijat/fysioterapeuter	fysioterapeuter
6.	arbetsterapeuter	ergoterapeuter	toimintaterapeutit/verksamheterapeuter	ergoterapeuter
7.	barnmorskor	jordemödre	kätilöt/barnmorskor	jordmödre
8.	distriktssköterskor	sundhedsplejersker	terveydenhoitajat/hälsövärdare	helsesöstre
9.	optiker	optikere	optikot/optiker	optikere
10.	psykologer	psykologer	psykologit/psykologer	psykologer

		Yrkesgruppens benämning		
		i Danmark	i Finland	i Norge
11.	receptarier	–	farmaceutit/farmaceuter	reseptarer
12.	röntgenassistenter	radiografer	röntgenhoitajat/röntgenskötare	radiografer
13.	skötare i psykiatrisk vård	plejere	mielisairaanhoitajat/sinnessjukvårdare	hjelpepleiere i psykiatrisk sykepleie
14.	tandhygienister	tandplejere	erikoishammashoitajat/specialtandskötare	tannpleiere
15.	tandsköterskor	klunikassistenter	hammashoitajat/tandskötare	tannlegeassistenter
16.	tandtekniker	laboratorietandteknikere	hammasteknikot/tandtekniker	tannteknikere
17.	undersköterskor	sygehjælpere	apuhoitajat/hjälpskötare	hjelpepleiere i sykepleie
18.	veterinärer	dyrlæger	eläinlääkärit/veterinärer	veterinærer

Allmän regel om yrkesutövares godkännande i annan fördragsslutande stat

Artikel 2

Den som i någon av de fördragsslutande staterna vunnit och fortfarande har legitimation, auktorisation eller annan jämförlig form av rättsligt godkännande såsom yrkesutövare som anges i artikel 1 skall under de i denna överenskommelse stadgade förutsättningarna ha rätt att vinna sådant godkännande även i övriga stater där bestämmelser om godkännande gäller.

Vad i föregående stycke sägs om godkännande har motsvarande tillämpning på dels den som har eller är berättigad att få anställning som apotekare i någon av staterna, dels ock den som utan att vara apotekare har rätt att expediera recept på apotek (farmaceut i Finland, reseptar i Norge och receptarie i Sverige).

Även yrkesutövare, som utbildats i fördragsslutande stat där bestämmelser om godkännande av yrkesutövarna icke gäller, skall i de fall som anges i artiklarna 10-19 ha rätt att vinna godkännande i fördragsslutande stat som har bestämmelser om sådant godkännande.

I särskild bilaga redovisas i vilka stater och för vilka yrkesgrupper bestämmelser om godkännande gäller vid överenskommelsens ikraftträdande.

Särskilda krav som kan ställas för godkännande

Krav avseende samtliga yrkesgrupper

Artikel 3

Fördragsslutande stat kan kräva att den som söker godkännande under återopande av denna överenskommelse har inhämtat tillfredsställande kunskap om lagar och administrativa föreskrifter av betydelse för hans yrkesutövning i staten.

Artikel 4

Danmark, Norge och Sverige kan för godkännande av yrkesutövare kräva att denne har tillfredsställande kunskaper i något av de danska, norska eller svenska språken.

Finland kan för godkännande kräva att sökanden har tillfredsställande kunskaper i det finska språket.

Krav avseende vissa särskilda yrkesgrupper

Artikel 5

För godkännande såsom *läkare* kan fördragsslutande stat kräva, att sökanden fullgjort praktisk tjänstgöring som läkare under så lång tid som krävs för godkännande av läkare i staten.

Artikel 6

För godkännande såsom *apotekare* eller *receptarie* kan fördragsslutande stat kräva, att sökanden under högst tre månader tjänstgjort på apotek i staten.

Artikel 7

För godkännande såsom *barnmorska* kan fördragsslutande stat kräva, att sökanden under högst sex månader fullgjort praktisk barnmorsketjänstgöring i staten under ledning av där godkänd barnmorska.

Artikel 8

För godkännande såsom *distriktssköterska* kan fördragsslutande stat kräva, att sökanden under högst en månad fullgjort praktisk distriktsskötersketjänstgöring i staten.

Artikel 9

För godkännande såsom *tandplejer* kan Danmark kräva, att sökande, som saknar erforderlig utbildning i uppgiften att biträda med insättning och borttagning av tandregleringsapparatur, går igenom sådan utbildning.

Bestämmelser rörande yrkesgrupper, för vilka regler om godkännande inte gäller i alla fördragsslutande stater*Kompetenskrav för godkännande i annan stat**Artikel 10*

Rätt att vinna godkännande såsom *ergoterapeut* i Danmark och Norge och *verksamhetsterapeut* i Finland skall tillkomma den som i Sverige genomgått av skolöverstyrelsen godkänd utbildning till arbetsterapeut om tre eller två år eller äldre av styrelsen godkänd utbildning om ett år med kompletterande utbildning under en termin.

Artikel 11

Rätt att vinna godkännande såsom *sundhedsplejerske* i Danmark, *helse-søster* i Norge och *distriktssköterska* i Sverige skall tillkomma den som i Finland genomgått sjukskötarutbildning jämte specialutbildning i hälsovård.

Artikel 12

Rätt att vinna godkännande såsom *optiker* i Finland och Sverige skall tillkomma

a) den som i Danmark genomgått femårig grundutbildning för optiker vid yrkesskola eller, innan överenskommelsen trätt i kraft och blivit tillämplig i fråga om optiker, genomgått lärlingsutbildning för yrket och

b) den som i Norge antingen genomgått grundläggande verkstadsutbildning vid ingenjörshögskola med tillägg av linje för optometri,

eller genomgått linje för optometri vid ingenjörshögskola och därefter praktiserat i yrket minst tre år,

eller erhållit svennebrev i optikerfacket och därefter praktiserat i yrket minst tre år eller genomgått tilläggsutbildning i refraktionering vid ingenjörshögskola.

Artikel 13

Rätt att vinna godkännande såsom *psykolog* i Norge och Sverige skall tillkomma

- a) den som i Danmark avlagt psykologie kandidatexamen (cand.psych.) eller psykologisk ämbetsexamen och
- b) den som i Finland avlagt psykologie kandidatexamen.

Artikel 14

Rätt att vinna godkännande såsom *röntgenskötare* i Finland och *radiograf* i Norge skall tillkomma

- a) den som i Danmark förvärvat bevis som radiograf enligt sundhedsstyrelsens riktlinjer och
- b) den som i Sverige genomgått av universitets- och högskoleämbetet samt skolöverstyrelsen godkänd utbildning om två och ett halvt år till röntgenassistent eller motsvarande äldre tvååriga utbildning.

Artikel 15

Rätt att vinna godkännande såsom *sinnessjukvårdare* i Finland och *hjelpepleier* inom området psykiatrisk sykepleie i Norge skall tillkomma

- a) den som i Danmark förvärvat bevis som plejer enligt sundhedsstyrelsens riktlinjer av 1977 eller senare och
- b) den som i Sverige fullgjort för skötare i psykiatrisk vård gällande krav på utbildning och praktisk tjänstgöring eller motsvarande äldre tvååriga utbildning.

Artikel 16

Rätt att vinna godkännande såsom *tandplejer* i Danmark, *tannpleier* i Norge och *tandhygienist* i Sverige skall tillkomma den som i Finland genomgått utbildning till specialtandskötare. För godkännande i Danmark kan dock enligt artikel 9 krävas viss kompletterande utbildning.

Artikel 17

Rätt att vinna godkännande såsom *tandskötare* i Finland och *tandsköterska* i Sverige skall tillkomma den som i Danmark eller Norge genomgått fastställd utbildning till klinikassistent respektive tannlegeassistent.

Artikel 18

Rätt att vinna godkännande såsom *tandtekniker* i Finland och Sverige skall tillkomma

a) den som i Danmark genomgått fyraårig laboratorietandteknikerutbildning vid yrkesskola eller äldre lärlingsutbildning till laboratorietandtekniker och

b) den som i Norge erhållit svennebrev i tandteknikerfacket.

Artikel 19

Rätt att vinna godkännande såsom *hjälpsskötare* i Finland och *hjelpepleier* inom området sykepleie i Norge skall tillkomma

a) den som i Danmark förvärvat bevis som sygehjælper enligt sundhedsstyrelsens riktlinjer av 1973 eller senare och

b) den som i Sverige fullgjort för undersköterska gällande krav på utbildning och praktisk tjänstgöring eller motsvarande äldre utbildning om 32 veckor.

Bestämmelser vid godkännande av ny yrkesgrupp*Artikel 20*

Innan fördragsslutande stat inför bestämmelser om godkännande för viss i artikel 1 angiven yrkesgrupp som tidigare ej varit föremål för sådan reglering i staten, skall denna uppta överläggningar om förutsättningarna för godkännande med övriga stater för vilka överenskommelsen enligt artikel 31 är tillämplig i fråga om yrkesgruppen.

Artikel 21

Om regler om godkännande för viss i artikel 1 angiven yrkesgrupp införs i stat, där sådana regler icke gäller vid överenskommelsens ikraftträdande, och överenskommelsen enligt bestämmelserna i artikel 31 blivit tillämplig i fråga om yrkesgruppen, upphör bestämmelsen för yrkesgruppen i artiklarna 10-19 att gälla.

Meddelande om de beslutade reglerna skall i god tid före deras ikraftträdande tillställas det svenska utrikesdepartementet.

Godkännande av specialistkompetens*Artikel 22*

Har en läkare eller tandläkare förvärvat specialistkompetens i någon av de fördragsslutande staterna erhåller han bevis om samma kompetens i annan

fördragsslutande stat under förutsättning

dels att han vunnit obegränsat godkännande såsom läkare respektive tandläkare i denna stat och alltså har sådant godkännande, och

dels att ifrågakvarande yrkesgren där är erkänd som specialitet enligt de bestämmelser som reglerar läkares respektive tandläkares rätt att beteckna sig som specialist.

Ansökning om godkännande och beslut

Artikel 23

Den som söker godkännande under åberopande av denna överenskommelse skall inför den centrala myndigheten för hälso- och sjukvården respektive veterinärväsendet i staten styrka att han uppfyller villkoren i överenskommelsen.

Godkännande skall meddelas sökande som uppfyller nyssnämnda villkor, om det inte föreligger omständigheter som kan medföra återkallande av godkännandet.

De berörda centralmyndigheterna skall lämna varandra alla de upplysningar som behövs i anledning av gjorda ansökningar om godkännande. De skall även underrätta varandra om godkännanden som meddelas med stöd av denna överenskommelse.

Återkallande av godkännande m.m.

Artikel 24

Har godkännande återkallats av den stat, som ursprungligen meddelade detsamma, skall godkännande som senare meddelats i annan stat återkallas. I övrigt får ett senare meddelat godkännande endast återkallas i enlighet med bestämmelserna i den stat som meddelat detsamma, dock att hänsyn därvid får tas till i annan stat begånget brott eller ådagalagd oskicklighet eller uppenbar olämplighet.

Blir yrkesutövare, som vunnit godkännande i flera fördragsslutande stater, i någon av dessa föremål för judiciell eller disciplinär åtgärd i anledning av sin yrkesverksamhet därstädes eller återkallas för honom utfärdat godkännande, skall den berörda centralmyndigheten i den eller de andra fördragsslutande staterna underrättas om åtgärden eller återkallelsen samt om skälen därför. Sådan underrättelse skall även ske, om yrkesutövaren fått vidkännas inskränkning i rätt att från apotek förskriva läkemedel eller alkohol eller om han frivilligt gett avkall härpå eller på rätten att utöva sin verksamhet.

Allmänna principer

Artikel 25

Den som i enlighet med bestämmelserna i denna överenskommelse vunnit godkännande i någon fördragsslutande stat bör i princip vara berättigad att söka och erhålla anställning i yrket i denna stat utan hinder av att han inte är medborgare i staten.

Artikel 26

Vid anställning inom yrke som avses i denna överenskommelse bör – med de undantag som följer av artiklarna 6, 7 och 8 – tjänstgöring inom yrket tillmätas samma värde oavsett i vilken av de fördragsslutande staterna den fullgjorts.

Artikel 27

Den som erhållit anställning i annan fördragsslutande stat än den där han ursprungligen godkänts bör i princip vara likställd med motsvarande yrkesutövare i förstnämnda stat såvitt angår rätt till lön och pension samt övriga med anställningen förenade förmåner.

Artikel 28

Envar av de fördragsslutande staterna skall i den mån så befinnes möjligt genomföra ändringar i gällande interna bestämmelser i överensstämmelse med de i artiklarna 25-27 angivna principerna såvitt angår statliga civila tjänster ävensom medverka till att dessa principer vinner tillämpning även på icke statliga tjänster.

Artikel 29

När det gäller anställning av personal som omfattas av denna överenskommelse skall man följa stadgarna i överenskommelsen den 22 maj 1954 om gemensam nordisk arbetsmarknad samt de riktlinjer för nordiskt arbetsförmedlingsarbete som fastställts för dess tillämpning.

De berörda centralmyndigheterna i staterna bör följa utvecklingen på arbetsmarknaden för de i denna överenskommelse avsedda yrkesgrupperna och då särskilda åtgärder finns påkallade göra anmälan därom till den enligt artikel 5 i nyssnämnda överenskommelse tillsatta kommissionen.

Centralmyndigheterna bör vidare fortlöpande lämna varandra uppgifter och upplysningar, som är av betydelse för bedömningen av utvecklingen på arbetsmarknaden för berörda yrkesgrupper.

Artikel 30

De fördragsslutande staterna skall i samverkan följa tillämpningen av överenskommelsen och vidta de ändringar och göra de tillägg i denna vartill utvecklingen kan ge anledning.

Ikraftträdande*Artikel 31*

Denna överenskommelse skall ratificeras och träder i kraft när alla staterna deponerat sina ratifikationsinstrument hos det svenska utrikesdepartementet.

Är en stat ej beredd att tillämpa överenskommelsen på alla de yrkesgrupper som anges i artikel 1 och för vilka bestämmelser om godkännande gäller i staten, skall staten göra skriftlig anmälan till det svenska utrikesdepartementet vid deponeringen av sitt ratifikationsinstrument. I anmälan skall anges de av ifrågakvarande yrkesgrupper, på vilka staten är beredd att tillämpa överenskommelsen. Staten kan därefter när som helst på samma sätt meddela att den är beredd att tillämpa överenskommelsen på en eller flera av de övriga yrkesgrupper som anges i artikel 1.

Överenskommelsen blir tillämplig i fråga om varje särskild yrkesgrupp, när alla stater, inom vilka bestämmelser om godkännande för yrkesgruppen gäller, anmält att de är beredda att tillämpa överenskommelsen på den yrkesgruppen. Har överenskommelsen blivit tillämplig i fråga om viss yrkesgrupp som inte är föremål för rättslig reglering i alla fördragsslutande stater, bibehåller den sin tillämplighet utan hinder av att sådan reglering för yrkesgruppen införs i ytterligare stat och att denna inte gör anmälan som nyss sagts.

Artikel 32

När denna överenskommelse blivit tillämplig i fråga om någon av yrkesgrupperna läkare, tandläkare, sjuksköterskor eller fysioterapeuter, upphör den överenskommelse om gemensam nordisk arbetsmarknad för yrkesgruppen som tidigare träffats mellan de fördragsslutande staterna att gälla,

nämligen överenskommelsen den 18 juni 1965 avseende läkare med ändring enligt överenskommelse den 19 augusti 1976¹,

överenskommelsen den 16 december 1966 avseende tandläkare¹,

överenskommelsen den 5 december 1968 avseende sjuksköterskor med ändring enligt överenskommelse den 14 juni 1979² och

överenskommelsen den 17 december 1976 avseende fysioterapeuter¹.

¹ Ratifikationshandlingarna är deponerade hos det svenska utrikesdepartementet

² Ratifikationshandlingarna är deponerade hos det norska utrikesdepartementet

Anslutningsrätt för Island

Artikel 33

Efter förhandlingar skall Island kunna ansluta sig till denna överenskommelse, såvitt avser en eller flera av de yrkesgrupper som anges i artikel 1.

Om Island ansluter sig till överenskommelsen beträffande viss yrkesgrupp får Island kräva att den som söker godkännande har tillfredsställande kunskaper i det isländska språket.

Uppsägning m.m.

Artikel 34

Envar av de fördragsslutande staterna kan uppsäga denna överenskommelse genom skriftligt meddelande till det svenska utrikesdepartementet. Har överenskommelsen uppsagts av någon av staterna, upphör den att gälla efter den frist som sägs i sista stycket.

Sedan överenskommelsen blivit tillämplig i fråga om en viss yrkesgrupp, kan envar av de fördragsslutande staterna anmäla att den inte längre önskar tillämpa överenskommelsen på denna yrkesgrupp. Sådan anmälan skall ställas till det svenska utrikesdepartementet. Har någon av staterna gjort anmälan som nu sagts, upphör överenskommelsen efter den frist som nedan sägs att vara tillämplig på ifrågavarande yrkesgrupp.

Om Island i enlighet med artikel 33 ansluter sig till överenskommelsen beträffande viss yrkesgrupp, skall Island genom skriftlig anmälan till det svenska utrikesdepartementet kunna efter den frist som nedan sägs frånträda överenskommelsen såvitt angår denna yrkesgrupp.

Uppsägning och anmälan som avses i denna artikel får verkan vid det års- eller halvårsskifte som infaller närmast efter det sex månader förflutit från det uppsägningen eller anmälan kommit det svenska utrikesdepartementet till handa.

Artikel 35

Envar av de fördragsslutande staterna kan med omedelbar verkan sätta överenskommelsen ur kraft i förhållande till en eller flera av de övriga staterna i händelse av krig eller krigsfara eller om andra särskilda nationella eller internationella förhållanden gör det nödvändigt. Övriga staters regeringar skall omedelbart underrättas om beslutet.

Artikel 36

Det svenska utrikesdepartementet skall underrätta de övriga fördragsslutande staterna om

- a) deponering av ratifikationsinstrument;
- b) dagen för denna överenskommelses ikraftträdande enligt artikel 31;
- c) anora i artikel 31 omnämnda förnållander ;
- d) beslut som avses i artikel 21 andra stycket;
- e) uppsägning enligt artikel 34 eller 35 samt den dag da uppsägningen får verkan;
- f) andra i artikel 34 omnämnda förhållanden.

Till bekräftelse härav har de befullmäktigade ombuden för respektive stater undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Svendborg den 25 augusti 1981 i ett exemplar på svenska, danska, finska och norska språken av vilket det svenska utrikesdepartementet skall överlämna bestyrkta avskrifter till de övriga fördragsslutande staterna.

För Danmark:

Henning Rasmussen

För Finland:

Sinikka Luja-Penttilä

För Norge:

Arne Nilsen

För Sverige:

Karin Ahrlund

BILAGA

Stater i vilka bestämmelser om godkännande av yrkesutövare
som avses i artikel 1 gäller vid överenskommelsens ikraftträdande

Yrkesgrupp	Stat			
	Dänmark	Finland	Norge	Sverige
1. Läkare	X	X	X	X
2. tandläkare	X	X	X	X
3. sjuksköterskor	X	X	X	X
4. apotekare	X	X	X	X
5. sjukgymnaster	X	X	X	X
6. arbetsterapeuter	X	X	X	-
7. barnmorskor	X	X	X	X
8. distriktssköterskor	X	- ¹	X	X
9. optiker	-	X	-	X
10. psykologer	-	-	X	X
11. receptarier	-	X	X	X
12. röntgenassistenter	-	X	X	-
13. skötare i psykiatrisk vård	-	X	X	-
14. tandhygienister	X	- ¹	X	X
15. tandsköterskor	-	X	-	(X) ²
16. tandtekniker	-	X	(X) ²	(X) ²
17. undersköterskor	-	X	X	-
18. veterinärer	X	X	X	X

¹ Rättslig reglering gäller för grundutbildningen av sjukskötare och tandskötare.

² Gällande bestämmelser avser anställning inom folktandvården.

Innehåll

Regeringens proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	2
1 Förslag till lag med bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om legitimation eller annan behörighet för hälso- och sjukvårdspersonal med utländsk utbildning	2
2 Förslag till lag om ändring i lagen (1960:408) om behörighet att utöva läkaryrket	3
3 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:251) om behörighet att utöva tandläkaryrket	4
4 Förslag till lag om ändring i lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m.m.....	5
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde 1981-12-03.....	6
1 Bakgrund	6
2 Överenskommelsens utformning och innehåll	8
3 Föredragandens överväganden	9
4 Hemställan	11
5 Beslut	11
Bilaga.....	
1. Överenskommelse mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet.....	12